

JANEGOVÁ PETRA
HUSÁKOVÁ BARBORA

KAM SE ZTRÁCÍ TOKU PROUD

Ateliér Salzmann / Bečvářová / Pozdech
Ústav krajinářské architektury
AT1, ZS 2022/2023
ČVUT FA

ANOTACE

V našem projektu jsme se zabývaly krajinou v okolí Sulovického a Dobrovízského potoka, která trpí v důsledku zemědělství nedostatkem vody. Z tohoto důvodu jsme v našem projektu mezi poli navrhovaly remízky a rozšíření zeleně podél potoků pro lepší retenci vody v půdě. Na území se tím zeleň komplexně propojila a vytvořila tím prostupná a krásná prostředí pro veřejnost. V našem návrhu vede několik pěších cest a cyklostezka, která kopíruje Sulovický potok a navazuje na okolí. Na těchto trasách jsme se snažily vytvořit příjemná jednotlivá místa, kde se budou lidé moci zastavit nebo si místo zvolit jako cíl procházky přírodou.

Projekt jsme vypracovaly ve vzájemné spolupráci, kvůli sdílenému zájmu o velké problémové území krajiny.

OBSAH

1. ZADÁNÍ	
2. ANALÝZY	9
Širší a bližší vztahy	10
Mapy z analýz	12
Problémová mapa	14
3. CELKOVÁ KONCEPCE	17
Situace	18
Návrhy prostupnosti	20
Krajinářské úpravy	22
4. NÁVRHY JEDNOTLIVÝCH DETAILŮ	25
Úprava koryta v obci	26
Hřbitovy	28
Přehrada	30
Pěší cesty v remízcích	32
Cyklostezka	34

ZADÁNÍ

Zadání se věnuje návratu přírody, života a obytnosti do povodí Sulovického a Dobrovízského potoka, které mají zásadní vliv i na území Prahy. Cílem projektu je pochopit komplexnost problematiky vody v krajině se všemi aspekty. Podstatou je stanovení ochrany vodního režimu na základě analýz a uvědomění vzájemné provázenosti faktorů.

ANALÝZY

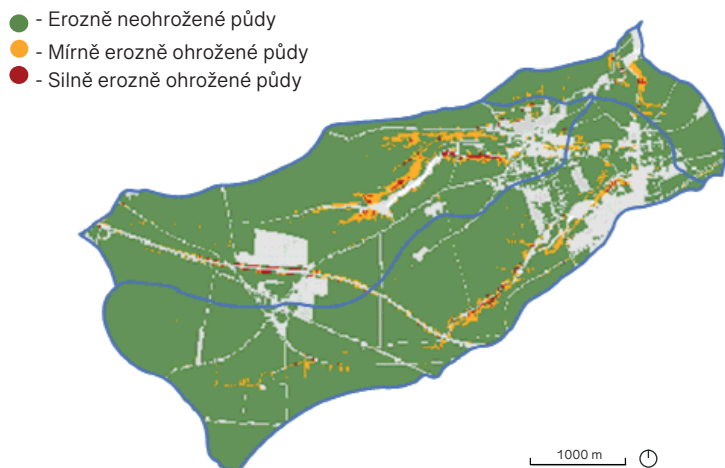
ŠIRŠÍ VZAHY

Oblast Ruzyňských potoků se nachází ve středních Čechách v těsné blízkosti Prahy na severovýchodní části. Území zahrnuje pět obcí, jimiž jsou Hostivice, Chýně, Jeneč, Hostouň a Dobrovíz a protékají jimi čtyři potoky-Jenečský, Litovický, Sulovický a Dobrovízský. Mezi obcemi Chýně a Hostivice se nacházejí rybníky, které jsou největšími vodními plochy celého území. V krajině potoků převažují zemědělské plochy s nevyváženým podílem zelených ploch. Reliéf krajiny nemá žádné velké výškové výkyvy a území se nachází téměř na rovinném povrchu.

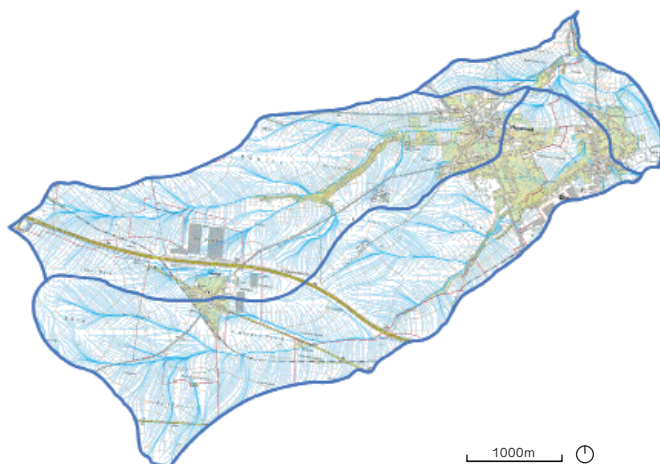

EROZNÍ OHROŽENÍ PŮD ČR VE VZTAHU KE KONCEPCI DZES 5 (GAEC 2)

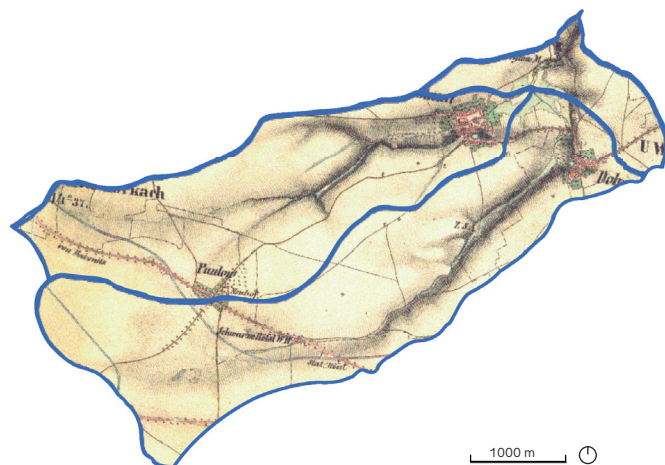
Na rozmezí povodí převládají převážně erozně neohrožené půdy. Místa, která ukazují mírnou erozní ohroženost jsou však v návrhu velmi podstatné, jelikož v minulosti na tomto území už eroze probíhaly a také mohou poukazovat na špatnou kvalitu půdy. Na takovýchto půdách je vhodné pozměnit zemědělský plán, vyložit pěstování plodů, které mají nízkou ochrannou funkci a využívat meze a průlehy jako formu ochrany.

ODTOKOVÉ LINIE

Při navrhování nových remízek a mezí jsme vycházeli i z odtokových linií území. Částečným respektováním linií dosáhneme správného nasměrování vody k potokům a tím obnovy jejich toku a částečným kolmým přerušováním remízkami zase zadržetí vody na území namísto přímého odtoku.

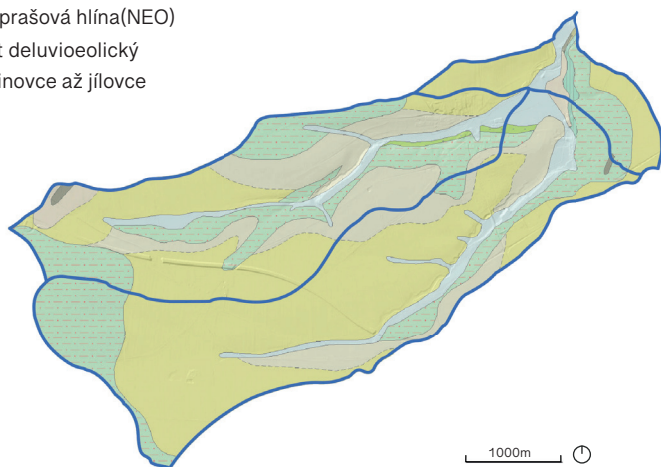
2. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ

Před vybudováním hlavních silnic a změnami rozlohy zemědělských polí vedlo přes území vícero menších stezek, které byly častokrát doprovázené stromy. Při odstranění těchto stezek o tuto doprovodnou zeleň krajina přišla a právě tu se snažíme v návrhu navrátit.

GEOLOGICKÁ MAPA

- Nivní sediment
- Spraš a sprašová hlína(NEO)
- Sediment deluvioeolický
- Písčité slinovce až jílovce

Ochrana údolní nivy je pro krajinu důležitá z hlediska zásoby podzemní vody pro obce v okolí a navíc dodávají vodu do samotných řek. Obsahují cenné biotopy, které v našem návrhu zachováváme a rozšiřujeme. V nivách se nachází nejvyšší kvalita půdy.

PROBLÉMOVÁ MAPA

SILNÉ STRÁNKY

1. Přehrada, hezké místo pro veřejnost, největší vodní plocha
2. Hezky zachovalé historické centrum Dobrovíze
3. Hezky zachovalé historické centrum Hostouně

SLABÉ STRÁNKY

1. Hluk a emise z přímého sousedství s letištěm
2. Erozní ohrožení půd ČR vodní eroze ve vztahu ke kopec DZES 5
3. Velkoplošné zemědělské plochy
4. Meliorace
5. Nedostatečné propojení mezi obcemi
6. Nedostatečné pěší a cyklistické propojení s okolím
7. Nedostatek zeleně v prameništích oblastech
8. Chybí propojení zeleně a pěších cest
9. Nedostatek remízek a zeleně mezi poli
10. Chybí komplexní propojení zeleně a prostupnosti s okolím

Krajinný ráz oblasti Ruzyňských potoků je tvořený z velkých zemědělských ploch, které jsou hlavním úskalím celé krajiny. Velké bloky orné půdy nejsou intenzivně zemědělsky využívány a nejsou v souladu s krajinnou prosperitou. Voda se v krajině téměř nezadržuje, jelikož je zde minimální podíl zelených ploch a krajinných prvků. Často mezi poli chybí remízky a tím se krajina stává erozně ohrožená.

Místní lidé zde mají svá oblíbená místa, která jsou nedostatečně nebo špatně přístupná. Je zde absence různých dlouhých pěších cest a není zde možnost průchodu krajinou.

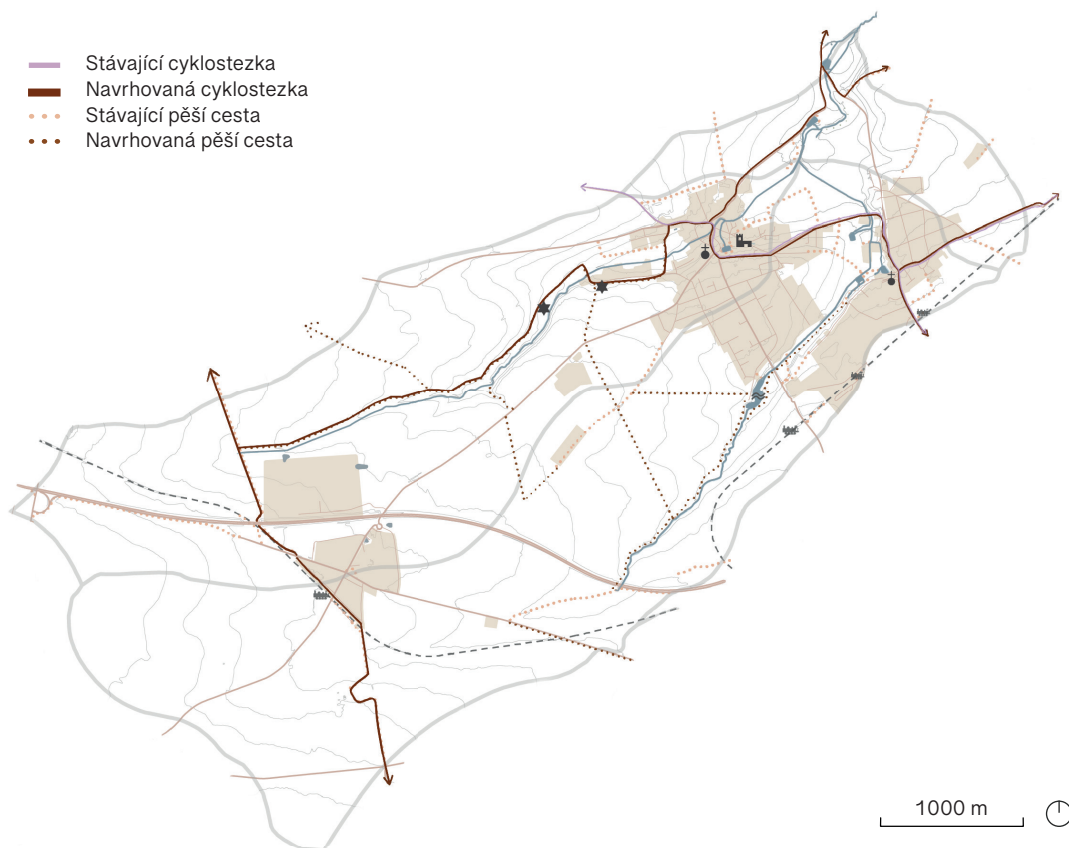
Naopak kvalitou území jsou nádherná a zachovalá historická jádra obou obcí, která jsou turisticky atraktivní. Místní lidé také rádi chodí na procházky k místní přehradě, která je přírodně pestrá a příjemná.

CELKOVÁ KONCEPCE

NÁVRHY PROSTUPNOSTI

Z důvodu špatné prostupnosti v krajině jsme navrhly novou cestní síť. Ta zahrnuje cyklostezku a pěší cesty, které plynule navazují na stávající cestní síť. Při jejich navrhování jsme vycházely z historických map a ze současných potřeb narůstajícího obyvatelstva. Navrhly jsme nové cyklistické stezky, které propojují Hostouň a Dobrovíz s okolními obcemi a malé pěší okruhy, které mohou poskytovat místním lidem možnost krátkých procházek blízko bydliště.

Tyto nové cesty také umožňují pohyb podél toku a zpřístupňují body zájmu v obci a okolí.

ČLENĚNÍ POLÍ REMÍZKY

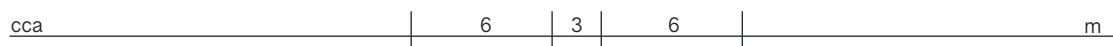
Využívání remízků je pro intenzivně zemědělsky obdělávanou krajinu velmi důležité. Krajina bez nich ztrácí schopnost zadržování vody v půdě, což vede k půdním a vodním erozím. Primárně se tyto remízky využívají tedy k lepší retenci vody v půdě a zpomalení odtoku vody v krajině. Mimo to slouží jako příjemný prostředek pro pěší cestu a tím prospívá lepší prostupnosti a výhledu v krajině.

ŘEZ A-A'

STÁVAJÍCÍ STAV

NAVRHOVANÝ STAV

KRAJINÁŘSKÉ ÚPRAVY

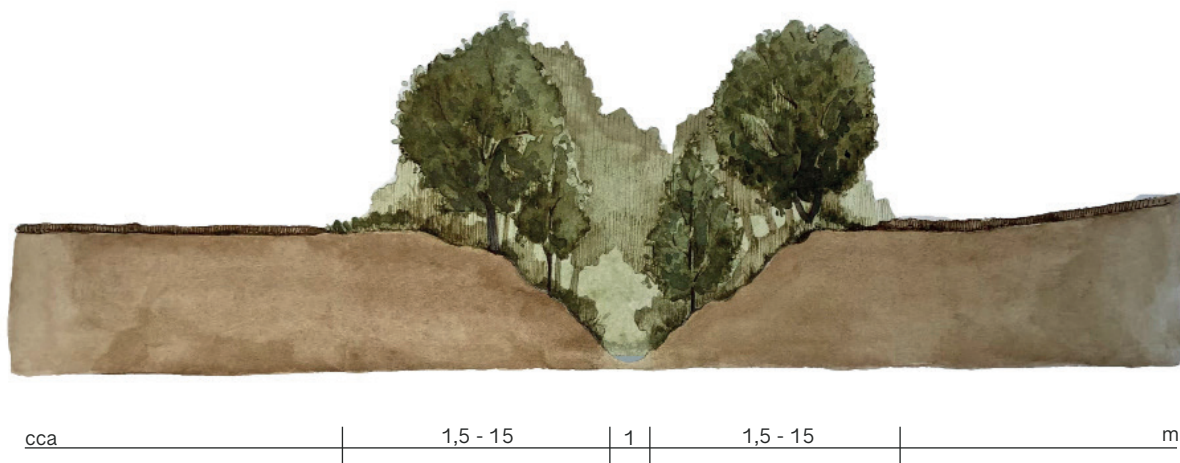

Zeleň je potřeba rozšířit na mnoha místech v krajině. Jedním z nich jsou například oblasti prameniště potoků, které jsou pro potoky velmi cenná. Prameniště je místo v krajině a druh zpravidla maloplošného biotopu, v jehož okolí se často tvoří specifický typ vegetace. Pokud zeleň u prameniště chybí, ztrácí tím biotop svou funkci a potok množství vody.

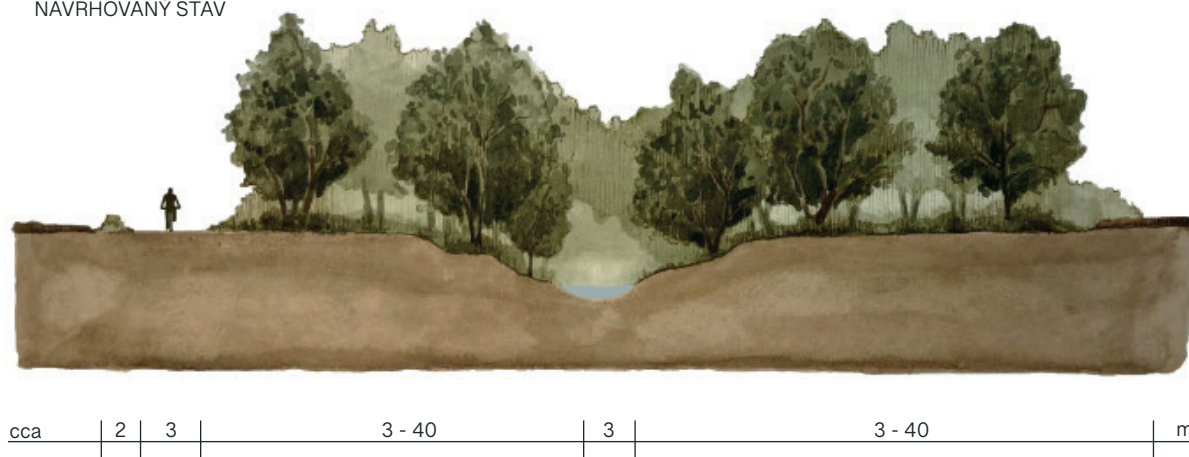
Problematika nedostatku vegetace v oblasti prameniště Dobrovízského i Sulovického potoka je aktuální, proto jsme v návrhu zeleň rozšířili převážně v pramenných oblastech a korytech potoků.

ŘEZ B-B'

STÁVAJÍCÍ STAV

NAVRHOVANÝ STAV

ROZŠÍŘOVÁNÍ ZELENĚ

Na našem území jsme kvůli erozní ohroženosti, vysychání půdy a rychlému odtoku dešťové vody vytvořily několik nových zelených ploch. Tyto plochy respektují odtokové linie, nivu potoků, reliéf terénu a zároveň slouží pro doplnění cest. Snažily jsme se o celkovou propojenost zeleně v krajině a zároveň o navrácení vody do tohoto území.

Na rozsáhlých polích navrhujeme několik remízek a zatravněné plochy v oblasti pramenišť potoků. Rozšíření zeleně v okolí potoků by mělo umožnit jejich přirozenou meandrovitost a zabezpečit prostředí pro organismy žijící v okolí potoků pro zachování biodiverzity v krajině. Součástí našeho návrhu v některých částech je také změna zemědělského postupu bez využití chemických hnojiv v oblasti toků a využití střídání plodin, mezí a průlehů.

Těmito návrhy by se mohl zpomalit odtok vody z krajiny a zabezpečit její retenci.

NÁVRHY JEDNOTLIVÝCH DETAILŮ

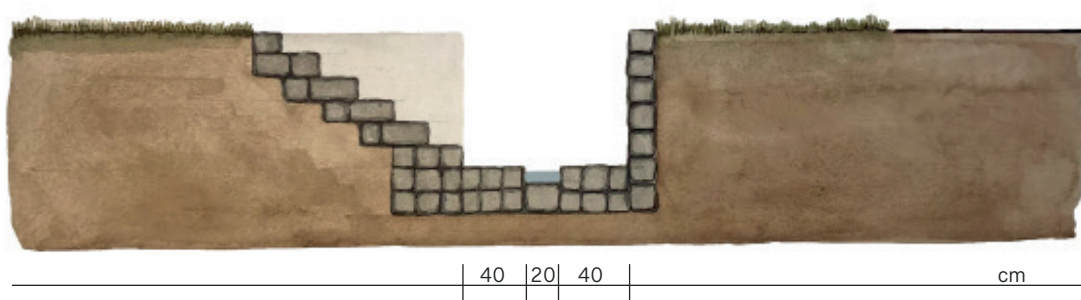
ÚPRAVA KORYTA V OBCI

V historickém jádru Hostouně protéká Sulovický potok regulovaným korytem, které vodu žene rychle bez možnosti zadržení, a navíc je navrženo esteticky nepřírodně ke svému okolí vesnické návsi. Vzhledem k tomu, že je toto místo jako jedním z míst pro zastavení na naší navrhované cyklostezce jsme se rozhodli koryto upravit. Namísto dlážděného koryta zasazeného v zemi jsme zde navrhнули přirozený přírodní tok s lokálními kameny prorostlé trávami.

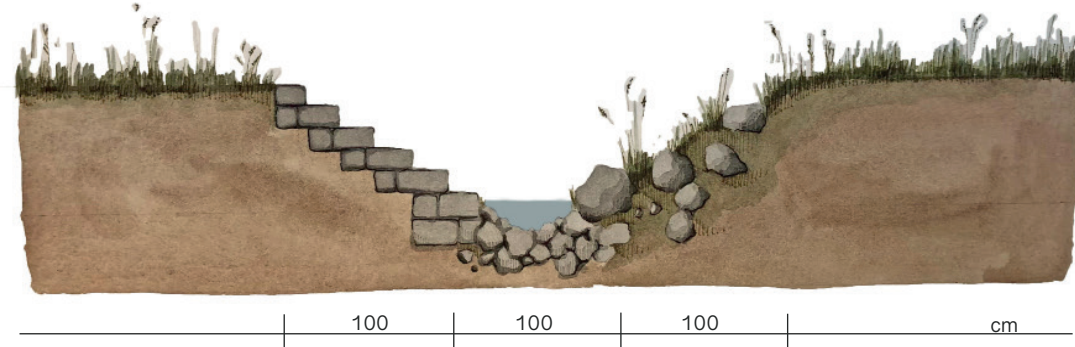

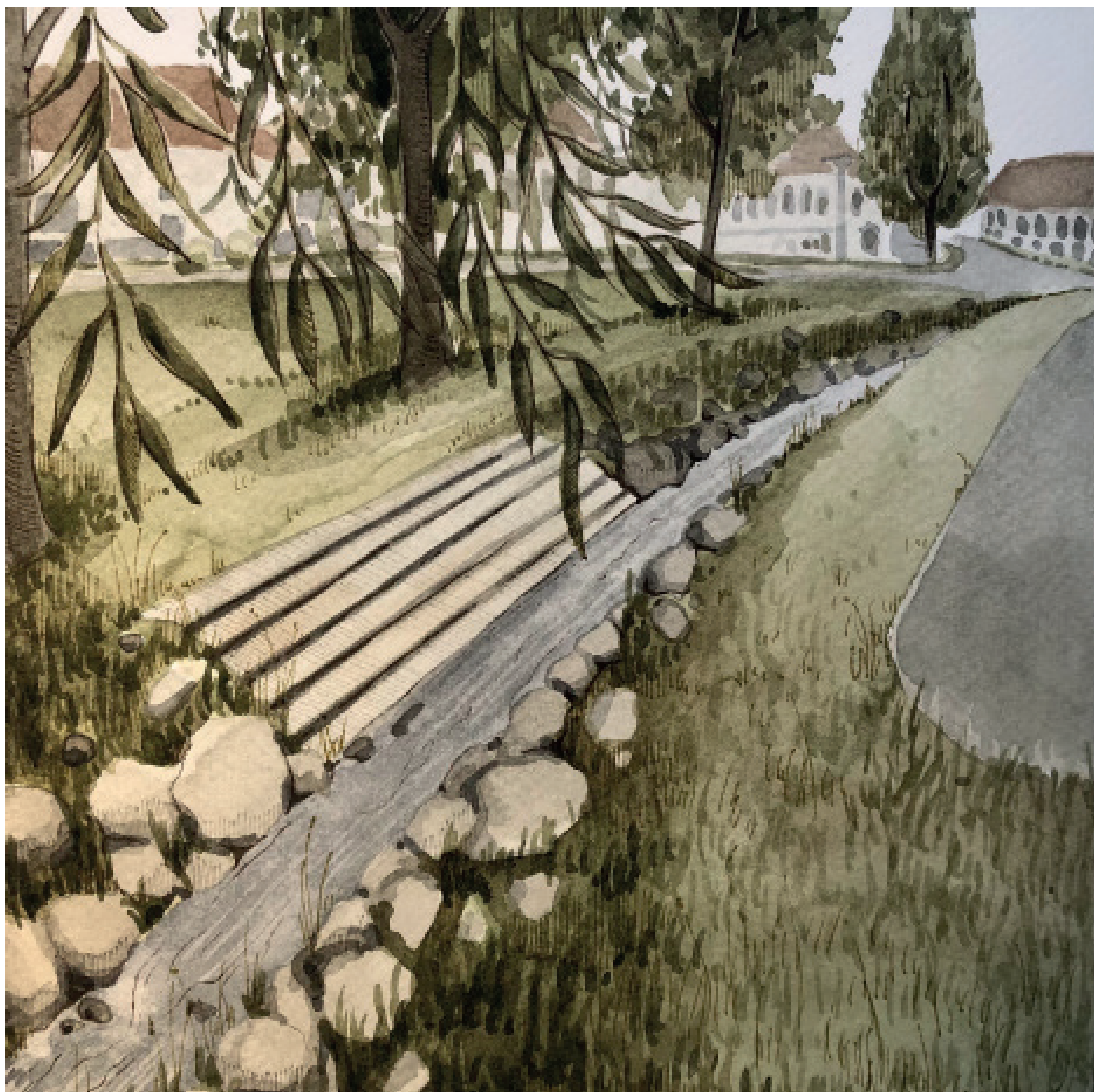
ŘEZ B-B'

STÁVAJÍCÍ STAV

NAVRHOVANÝ STAV

Vizualizační skica

HŘBITOVY

Fotografie stávajícího stavu

Židovské hřbitovy poblíž Sulovického potoka jsou místem často vyhledávaným obyvateli Hostouně. Někteří zde mají pochované své rodinné blízké a tato pamětní místa pro ně mají velikou hodnotu, a proto samotné hřbitovy zůstanou námi nedotknutelné. V našem návrhu jsme se pouze snažili místo lépe zpřístupnit, jelikož na starý hřbitov nevede žádná oficiální cesta. Z tohoto důvodu jsme při odklonu z cyklostezky navrhly lávku s cestou přes sulovický potok, která vede až ke starému židovskému hřbitovu.

Vizualizační skica

PŘEHRADA

Fotografie stávajícího stavu

Přehrada je na našem území nejcennějším elementem. Je to největší vodní plocha, která je na okolní poměry bohatě obklopená vegetací a stromy. Je to krásné místo, které je středem pozornosti pro místní obyvatele Hostouně a Dobrovíže. V našem návrhu jsme se rozhodly na místě provést pouze decentní úpravy týkající se přístupu do vody a vysazení vodních rostlin, které pomáhají čistit vodu pro místní vzácný druh Raka říčního. Také jsme u přehrady navrhly větší počet různých laviček pro možnost místních lidí se na místě pozastavit.

Vizualizační skica

PĚŠÍ CESTY V REMÍZCÍCH

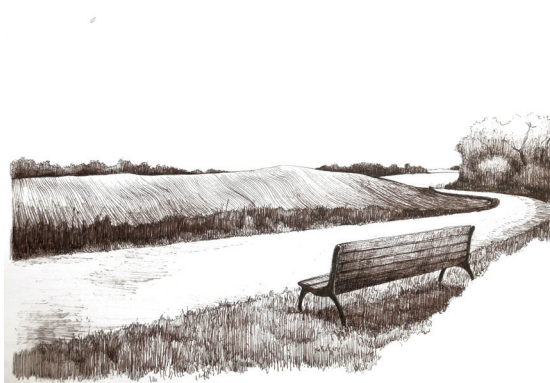
Fotografie stávajícího stavu

V našem projektu jsme navrhli tři remízky obrostlé zelení, které vedou skrze největší zemědělské plochy. Nejen, že tyto remízky pomáhají krajině zadržovat vodu v půdě, ale také krajině dávají krásnější obraz, a hlavně napomáhají prostupnosti. V našem projektu jsme remízky využily jako prostředek pro veřejnost a navrhli zde pěší cesty z propustného materiálu lemované zelení. Pro místní obyvatele jsme zde navrhli mnoho různě dlouhých pěších okruhů, které budou moci využívat na pěší procházky přírodou kolem svého bydliště.

Vizualizační skica

CYKLOTRASA

Na území našeho projektu jsme krom pěších cest navrhli i cyklostezku, která vede z centra Hostouně podél Sulovického potoka a u jeho pramene navazuje na okolí. Při této cyklistické trase se nacházejí židovské hřbitovy a jednoduchá místa, kde se lidé mohou zastavit a odpočinout si na lavičkách s výhledem na krajinu.

Fotografie stávajícího stavu

Vizualizační skica

